

Jan Zonder Vrees

Onder de oudere Sinjoren zijn er weinigen die hem niet kennen, denk ik. Onder onze jongeren is dat een ander verhaal, meen ik. Een Antwerpse volksheld die nog regelmatig voorkomt in “poesjenellentheater”. Er is een tekenfilm, gebaseerd op het oorspronkelijke boek, dat je gratis kan bekijken op YouTube. Maar ik was toch van mening dat een grondige vermelding over de figuur van Jan Zonder Vrees een plaats verdiende in dit boek.

Het jaar was toen 1910 en de schrijver was Constant De Kinder. Het was een jeugdboek onder de titel: *De lotgevallen van Jan Zonder Vrees*. Nadien hebben er zovele Vlaamse schrijvers over het fictief personage geschreven. Of... was Jan Zonder Vrees helemaal niet zo fictief? Wel, we zullen er samen achterkomen, blijf vooral aandachtig verder lezen.

Volgens het jeugdboek van Constant De Kinder, werd Jan Zonder Vrees geboren in het Krabbestraatje, met andere woorden de huidige Krabbenstraat. Jans moeder, Nienke, was in het kinderbed overleden, vandaar dat hij werd opgevoed door zijn grootmoeder Neeltje, die een visverkoopster was. Allemaal heel logisch ook hé, als je weet dat de Krabbenstraat uitmondt in de Palingbrug waar de visverkoopsters destijds stonden, dat vertel ik trouwens al in *Nog mier veroaltsjes oitet stad*. Neeltje noemde hij “Grootje”. Dat was zijn koosnaam voor haar, voor de enige vrouw die zijn moeder verving. Hij gebruikte haar ook in zijn beeldspraak, zo zei hij bijvoorbeeld: ‘Bij de muts van

mijn Grootje,' als hij iets zag wat hem niet beviel.

Al als kleine jongen blijkt Jan ijzersterk te zijn met een gouden hart want hij komt altijd op voor de zwaksten en de verdrukten. Uiteraard zijn er zij die hem bekritisieren en hem verwijten dat hij dezelfde naam draagt als hun geliefde Bourgondische hertog. Anderen kijken dan weer naar hem op en noemen hem Sterke Jan of Jan Onversaagd. Zelf zal het Jan Zonder Vrees allemaal worst wezen, hij doet toch altijd wat zijn hart hem ingeeft.

Jan Zonder Vrees is dan ook van niemand bang, niet van een mens of een dier en niet van een hel of een duivel. De enige trouwens die hem in bedwang kan houden is zijn Grootje. Jan wil geen vak leren, hij wil namelijk vrij blijven. Wel helpt hij regelmatig de schippers met hun schepen in en uit te laden op de kaai. En dan gebeurt het wel eens dat hij daar in een gevecht belandt, maar Jan komt er telkens uit als overwinnaar.

Jan heeft een neef, Thijs, zijn bijnaam is Rebbe en hij is de knecht van de grafdelver. Thijs is jaloers op Jans kracht. Op een dag heeft Thijs het lumineus idee zich als spook te verkleden en zijn neef te laten schrikken op het kerkhof. Maar Jan smijt Thijs, verkleed als spook, tegen een muur. Thijs sterft en zijn moeder Bella laat Jan Zonder Vrees arresteren voor moord. Uit medelijden met de zwakke mannen die hem komen arresteren, laat hij zich meevoeren naar het Steen. Daar smijt iemand hem een steen tegen de nek. Jan rukt zich los en smijt de dader in de Schelde. Op dat moment besluit Jan Zonder Vrees Antwerpen te ontvluchten om haar bevolking en zijn Grootje van nog meer onheil te besparen.

Tijdens een van zijn vele omzwervingen ziet Jan hoe boer Stans zijn lijfeigene zwaar mishandelt. Hij grijpt in en leert de boer een lesje. Jan besluit de lijfeigene, die Dokus heet, mee te nemen op zijn tocht. Ze worden nog de beste vrienden en dan, beste lezer, beginnen de spannende avonturen van Jan Zonder Vrees.

Erik, de Viking

Op een avond in het jaar 836 regent het dat het giet. Onze-Lieve-Heer had de hemelsluizen opengezet, het is zelfs geen weer om er een hond door te jagen. We bevinden ons aan de oever van de Schelde in het vissershutje van de vader van Marleentje. Ze woont daar met haar ouders en haar stokoude grootmoeder.

Net na de maaltijd hoort Marleentje gekerm en gejammer. Er is iemand die pijn heeft en in nood is, denkt ze. Ze staat op en wilt net haar mantel aantrekken wanneer haar vader haar verbiedt om naar buiten te gaan met dit hondenweer. Marleentje protesteert fel maar het haalt niet uit. Vader is baas thuis en zijn woord is wet. Maar Marleentje weet van wanten en begint met haar onschuldige blauwe *puppy*-oogjes medelijden op te wekken bij haar vader. Hij geeft toe en de hele familie haast zich naar buiten.

Onderaan de oever, net aan het water steekt er iets uit de modder. Het lijkt wel een arm met een hand en het geheel zit onder het slijk en het bloed. Met verenigde krachten sleuren Marleentje en haar familie het hele pakket naar boven en zwieren het op de tafel. Al snel brengen enkele grote emmers Scheldewater duidelijkheid. Op de tafel ligt een man en wat voor een, denkt Marleentje. Hij is groot en gespierd, heeft geelblonde lange haren en felblauwe ogen. Wat een knappe kerel, denkt ze glimlachend. Maar ook de Viking ziet iets wat hem bevalt; namelijk een knappe jonge vrouw. En ik moet er al zeker geen tekening meer bij maken? Er groeit iets tussen Erik en Marleentje.